

UITSPRAAK KLACHTENCOMMISSIE WVGZ
25 juni 2024 (mondelinge uitspraak 11 juni 2024)

Klaagster: Mw. XXXXXXXX, geboren op XXXXXXXX, verblijf houdend in Vincent van Gogh, locatie XXXXXXXX.

Klaagster wordt ondersteund door dhr. XXXXXXXX, patiëntenvertrouwenspersoon (pvp)

Aangeklaagde: mw. XXXXXXXX, psychiater

Zitting: 19 juni 2024 te Venlo en digitaal via Teams

Klachtnummer: 24.056 en 24.057

1. De klacht

De klachtmelding betreft de aanzegging voor:

1. Medicatie
2. Opname accommodatie en beperken bewegingsvrijheid

2. De procedure

2.1. Bevoegdheid en ontvankelijkheid

De klachtencommissie (in het vervolg: de commissie) verklaart de klacht ontvankelijk als een klacht in de zin van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz).

2.2. Het verloop van de procedure

- Op 6 juni 2024 heeft de commissie de klacht van klaagster ontvangen. Klaagster heeft de commissie toestemming gegeven voor het inzien van het dossier.
- Op 6 juni 2024 zijn aangeklaagde en de overige betrokkenen zoals bedoeld in artikel 5 van het klachtenreglement, van de klachten van klaagster in kennis gesteld.
- Klaagster heeft een schorsingsverzoek ingediend. Deze is door de voorzitter van de klachtencommissie toegekend.
- Op 7 juni 2024 zijn de schriftelijke uitnodigingen verzonden voor de hoorzitting op 12 juni 2024. De commissie heeft aangeklaagde verzocht een schriftelijke reactie op de klachten in te dienen. De commissie heeft op 6 juni 2024 een schriftelijke reactie ontvangen.
- De hoorzitting heeft op 19 juni 2024 plaatsgevonden. Dezelfde dag is de beslissing, zie punt 7, aan klaagster, aangeklaagde en de pvp medegedeeld (telefonisch en voor zover mogelijk per e-mail).

3. De feiten – voor zover van belang

Klaagster is geboren op XXXXXXXX. Uit de overlegde stukken blijkt dat aan klaagster op 2 juni 2024 een crisismaatregel is opgelegd in verband met een manisch psychotisch ontregeling toestandsbeeld. Klaagster heeft vanuit een psychotische beleving een ruit ingeslagen in de veronderstelling dat haar partner is gegijzeld. Voorafgaand aan de opname heeft klaagster geagiteerd gedrag getoond tegenover de politie en zij heeft zich agressief opgesteld jegens materialen. De eerste nacht heeft klaagster op eigen verzoek doorgebracht in een separeerruimte.

Op 5 juni 2024 heeft de rechter besloten tot het opleggen van een verlengde crisismaatregel, waarbij onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding het toepassen van de verschillende vormen van verplichte zorg; opname in accommodatie, toedienen van medicatie en beperken van de bewegingsvrijheden is toegewezen.

Op 2 en 5 juni 2024 heeft de zorgverantwoordelijke klaagster onderzocht en op diezelfde dagen zijn de voorgenomen beslissingen met haar besproken.

Op 2 en 5 juni 2024 worden de beslissingsbrieven aan klaagster overhandigd tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van de verlenging van de crisismaatregel en de machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel wordt klaagster namens de geneesheer-directeur schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissingen bij de klachtencommissie en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

De verlenging van de crisismaatregel loopt tot 26 juni 2024.

4. Toelichting van klaagster

Klaagster heeft ter zitting een toelichting op haar klachten gegeven; deze worden hieronder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hoe het met de klaagster gaat, geeft zij aan dat ze hier niet op haar plaats zit. De mensen passen niet in haar eigen vibratiesysteem en de woorden die richting haar en over haar worden gebruikt, passen niet in haar persoonskwestie. Klaagster geeft aan al beoordeeld te worden voordat ze zelf iets kan zeggen. Er wordt een verhaal verteld dat niet klopt. In 2019 is ze hier ook neergezet met valse verklaringen en hebben ze haar kinderen bij haar weggehaald. Klaagster benadrukt dat als er een bipolaire stoornis aanwezig is, dit met een MRI-scan moet worden vastgesteld.

Gevraagd naar medicatie, antwoordt klaagster dat ze geen synthetische medicatie wil slikken. In het verleden is ze door medicatie verlamd geraakt. Ze geeft aan dat er geen andere opties zijn besproken en dat ze nu niet meer naar buiten mag omdat ze geen medicatie wil slikken. Voorheen mocht dit wel. Ze is hier niet van gediend vanwege de bijwerkingen en wil alleen natuurlijke medicatie nemen.

Gevraagd naar opname in de accommodatie, antwoordt klaagster dat er geen aanleiding is voor opname. Ze woonde hiervoor gewoon thuis en dat ging goed. Ze benadrukt dat er niemand onafhankelijk is hier. Ze krijgt geen ruimte om zichzelf te verklaren en vindt dit oneerlijk. Ze wil dat iedereen onafhankelijk is. Haar ervaring is dat ze hier neergezet wordt en al haar rechten

van haar afgepakt worden door dwangmatig medicatie te nemen. Ze geeft aan dit niet oké te vinden. Klaagster stelt ook dat ze zelf hier de crisis veroorzaken en dat ze zich niet goed kunnen verwoorden. Ze vindt de patiëntenvertrouwenspersoon wel onpartijdig en onafhankelijk.

De patiëntenvertrouwenspersoon bevestigt dat klagster inderdaad niet op haar plek zit en dat ze rust nodig heeft, welke ze niet op deze plek krijgt. De rest van de toelichting staat omschreven in de stukken die zijn toegestuurd.

Gevraagd of klagster alles heeft kunnen zeggen wat zij heeft willen zeggen en of er goed naar haar is geluisterd antwoordt zij dat zij haar verhaal goed heeft kunnen vertellen.

5. Weerwoord van aangeklaagde op de klacht

Ter zitting heeft aangeklaagde verweer gevoerd; dit wordt hier onder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd naar opname en medicatie, antwoordt de aangeklaagde dat ze geen onveranderd beeld zien en dat medicatie en opname nog steeds nodig zijn. Als klagster nu naar huis gaat, zal er geen verbetering komen. Als ze in de toekomst medicatie gaat gebruiken, kan ze weer naar huis. Ook zal haar toestandbeeld verbeteren en krijgt klagster meer vrijheden.

Klagster is in 2019 ook opgenomen geweest en heeft toen haloperidol gekregen, wat goed ging. Vanwege haar zwangerschap is de behandeling en medicatie toen in overleg met ambulante zorg gestaakt. Het ging toen goed en klagster gebruikte ook geen cannabis meer. Klaagster is daarna niet meer in beeld geweest tot een paar weken geleden.

Aangeklaagde geeft aan dat er geen andere behandelingen kunnen worden voorgesteld in deze toestand. Ook zijn er verschillende medicaties aan haar voorgesteld, maar klagster heeft aangegeven dit niet te willen aannemen.

6. Overwegingen van de Klachtencommissie

Gelet op de ingebrachte stukken en wat ter zitting is besproken komt de commissie tot de volgende overwegingen.

De commissie heeft bij de klachten de rechtmatigheid van de verplichte zorg ter uitvoering van de door de rechter op 5 juni 2024 toegewezen verlenging van de crisismaatregel en de daarbij vastgestelde vormen van verplichte zorg te beoordelen.

Artikel 8:9 Wvvggz bepaalt dat de zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet neemt, dan nadat hij:

- a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,
- b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en
- c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer- directeur.

Allereerst en meer in het algemeen overweegt de commissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de gronden van de Wvggz en aan vormvoorschriften als vastlegging van het zorgplan en het uitreiken van een voldoende gemotiveerde schriftelijke kennisgeving van de verplichte zorg.

Verplichte zorg is een ultimum remedium. Als verplichte zorg noodzakelijk is, moet gekozen worden voor de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk. Verplichte zorg moet voldoen aan de uitgangspunten van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en zorgvuldigheid.

De commissie overweegt dat uit de beslissingsbrieven van 2 en 5 juni 2024 blijkt dat het gedrag van klagster leidt, als gevolg van een psychische stoornis, tot ernstig nadeel. Vanuit haar psychische toestandsbeeld is er sprake van gebrek aan ziektebesef- en inzicht rondom haar psychotische kwetsbaarheid. Klagster heeft waanbeelden en is erg wantrouwig. Het ernstig nadeel bestaat uit gevaar voor zichzelf en andere, agressie jegens materialen en maatschappelijke teloorgang.

De zorgverantwoordelijke heeft zich op 2 en 5 juni 2024 op de hoogte gesteld van de gezondheidstoestand van klagster en haar onderzocht. Hij heeft dezelfde dagen overleg met klagster gehad over de voorgenomen beslissing. De beslissing is op schrift gesteld en voorzien van een schriftelijke motivering. De geneesheer-directeur heeft klagster het afschrift van de beslissing gegeven en haar op 2 en 5 juni 2024 schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

Ten aanzien van klacht (verplichte zorg middels toedienen medicatie en opname accommodatie)

De commissie acht door aangeklaagde voldoende aannemelijk gemaakt dat zonder het gebruik van effectieve medicatie en opname in de accommodatie, inclusief de beperking in de bewegingsvrijheid gedurende langere tijd een zodanig psychisch toestandsbeeld in stand blijft dat er zich bij klagster ernstig nadeel voordoet in de zin van art. 1.1. lid 2 onder a. Wvggz. De commissie acht met name aannemelijk dat het gedrag van klagster, voortvloeiend uit haar psychisch toestandsbeeld, zodanig ernstig is dat dit leidt tot ernstig nadeel.

Klagster is sinds 2019 bekend bij Vincent van Gogh waar zij meerdere behandelingen heeft gehad. Door onder andere haar zwangerschap is zij gestopt met medicatie. Op dit moment is klagster erg ontregeld waarbij zij last heeft van wanen en psychotische en manische episodes. Hierdoor slaapt klagster weinig en put zij zichzelf uit. Zonder medicatie blijft klagster een gevaar voor zichzelf en derden waarbij zij met haar gedrag agressie afroept over zichzelf.

De commissie acht in deze situatie verder aannemelijk dat een langer uitstel van toediening van effectieve medicatie en opname van de accommodatie inclusief beperking van de bewegingsvrijheid een aanmerkelijk risico op verdere vertraging in ontslag uit de accommodatie met zich zal meebrengen. Het is bekend dat het beeld minder snel dan wel slechter tot verbetering komt als behandeling langer wordt uitgesteld; dit zal de prognose negatief beïnvloeden. De commissie is daarom van oordeel dat er ook in deze zin sprake is van ernstig nadeel.

De commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven). De commissie acht het verder van belang dat toediening van effectieve medicatie ten doel heeft het bevorderen van duurzame deelname van klaagster aan het maatschappelijke leven vanuit een positie van zo veel mogelijk zelfstandig functioneren in een geschikte woonvorm of anderszins, zonder daarbij ernstig nadeel voor zichzelf en/of derden te veroorzaken.

De commissie overweegt dat van de voorgestelde verplichte zorg mag worden verwacht dat deze bij klaagster positief effect zal hebben. Antipsychotica zijn bewezen effectief bij de behandeling van een psychische stoornis zoals bij klaagster is geconstateerd. Op grond van het bovenstaande is de commissie van oordeel dat de voorgestelde verplichte zorg doelmatig en proportioneel is.

De commissie overweegt verder dat over bedoelde medicatie – welk(e) middel(en) en dosering(en) - in overeenstemming met artikel 8:9 Wvvgz zoveel mogelijk dient te worden overlegd met de patiënt en overeenstemming met de patiënt dient te worden bereikt.

De commissie overweegt dat uit de stukken en de verklaringen ter zitting blijkt dat er langdurig en vele pogingen zijn ondernomen om tot samenwerking met klaagster te komen. Bedoeld is een zodanige samenwerking dat klaagster op basis van vrijwilligheid voldoende effectieve medicatie ter wegneming dan wel vermindering van verschijnselen die het gevolg zijn van haar psychische ziekte, inneemt of krijgt toegediend.

De commissie stelt vast dat klaagster een en andermaal ter zitting heeft verklaard geen medicijnen/antipsychotica te willen innemen of uitlatingen van gelijke strekking. Klaagster wil alleen met natuurlijke middelen worden geholpen en weigert synthetische medicatie te gebruiken. Tevens geeft klaagster aan niet op de accommodatie te willen blijven of beperkt wil worden aangezien zij prima zelfstandig naar buiten kan en waarbij zij het liefst naar huis terugkeert. De commissie stelt daarom vast dat klaagster op dit moment niet, dan wel onvoldoende tot een redelijke beoordeling van haar belangen in staat is, en niet te bewegen tot vrijwillige inname van effectieve medicatie en opname in de accommodatie met daarbij de beperking van de bewegingsvrijheid.

De commissie is van oordeel dat behandelaren zich voldoende hebben ingespannen om de toediening van verplichte zorg te voorkomen. Gelet op het bovenstaande is tevens aan het vereiste van subsidiariteit voldaan. De commissie komt tot de conclusie dat de beslissing van aangeklaagde om tot verplichte zorg in de vorm van het in depot toedienen van gedwongen medicatie en het verblijf in de accommodatie inclusief de bewegingsbeperking over te gaan voldoet aan de criteria van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en zorgvuldigheid en dat daarom aan het gestelde criterium in artikel 8:9 onder a. Wvvgz is voldaan. De commissie verklaart de klacht voor wat betreft de verplichte zorg middels gedwongen medicatie op grond van artikel 8:9 Wvvgz ongegrond.

7. Beslissing

De commissie verklaart de drie klachtonderdelen **ongegrond**

Deze beslissing is genomen door:

Mw. XXXXXXXXX, voorzitter,
Mw. XXXXXXXXX, psychiater,
Mw. XXXXXXXXX, algemeen lid.

In aanwezigheid van mw. XXXXXXXXX, ambtelijk secretaris Vincent van Gogh (maakt geen deel uit van de commissie)

Ondertekening:

Beroepsmogelijkheden

De commissie wijst klager en de zorgaanbieder op de mogelijkheid dat zij op grond van artikel 10:7 Wvvgz binnen zes weken na het bekend maken van deze uitspraak de rechter om een beslissing over de klacht kunnen verzoeken. Dit kunnen zij doen door zelf rechtstreeks een verzoekschrift in te dienen.

Zij kunnen hierbij een verzoek tot schadevergoeding (doen) indienen.

Deze uitspraak zal in kopie worden gestuurd naar:

- Mw. XXXXXXXXX, *klaagster,*
- Dhr. XXXXXXXXX, *patiëntenvertrouwenspersoon*
- Dhr. XXXXXXXXX, *advocaat,*
- Mw. XXXXXXXXX, *psychiater, aangeklaagde,*
- Raad van Bestuur Vincent van Gogh,
- Dhr. XXXXXXXXX, *Geneesheer-directeur,*
- Directie Vincent van Gogh,
- Mw. XXXXXXXXX, *vicevoorzitter klachtencommissie,*
- Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd.